

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 36534-03-12 ש. נ' סמדר ואח'

תיק חיצוני:

בפני כב' השופטת אשרית רוטקופף

תובע

ר. ש.
ע"י ב"כ עוה"ד א. פרויליך וניסים פרחי

נגד

נתבעים

1. ד"ר שרייבר סמדר
2. מדינת ישראל - משרד הבריאות
3. ענבל חברה לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד לירון ליברמן

מיני-רציו:

* הנתבעת ובית החולים הפרו את חובת הזהירות המוטלת עליהם בגילוי מידע לתובעת אשר באופן סביר היה דרוש לה לגיבוש החלטה מושכלת באם לבצע את הטיפול הפוטודינמי. הפרת חובת הגילוי הביאה לכך שהתובעת לא יכולה היתה לקבלת החלטה מושכלת אודות הצפוי לה בשל הטיפול, ועל כן קיים קשר סיבתי בין הפרת חובת הגילוי לנזק אשר נגרם לתובעת.

* בריאות – זכויות החולה – הסכמה לטיפול רפואי

* נזיקין – עוולות – העדר הסכמה מדעת

* נזיקין – עוולות – רשלנות רפואית

* נזיקין – רשלנות – רשלנות רפואית

* נזיקין – פיצויים – פגיעה באוטונומיה

התובעת פנתה לטיפול בפצעי אקנה אצל הנתבעת 1 (להלן: "הנתבעת"). התובעת טוענת כי בשל הימנעותה של הנתבעת מלהבהיר לה את הסיכונים הצפויים, נשללה ממנה האפשרות ליתן הסכמה מדעת לטיפול וכי אילו הוסברו לה הסיכונים שהתממשו, לא הייתה מסכימה לעבור את הטיפול והנזק היה נמנע.

בית המשפט פסק כי:

הנתבעת ובית החולים לא מסרו לתובעת מלוא המידע הנדרש אודות תופעות הלוואי האפשריות והסיכונים העולים מן הטיפול, על מנת שתקבל החלטה מושכלת באם לבצע את הטיפול ומועד הטיפול המתאים בנסיבות. עוד לא גולה ולא הוסבר לתובעת כי הנתבעת אינה רופאה מומחית וגם נתון זה הינו בעל משמעות רבה.

הנתבעת ובית החולים הפרו את חובת הזהירות המוטלת עליהם בגילוי מידע לתובעת אשר באופן סביר היה דרוש לה לגיבוש החלטה מושכלת באם לבצע את הטיפול הפוטודינמי. הפרת חובת הגילוי הביאה לכך שהתובעת לא יכולה היתה לקבלת החלטה מושכלת אודות הצפוי לה בשל הטיפול, ועל כן קיים קשר סיבתי בין הפרת חובת הגילוי לנזק אשר נגרם לתובעת.

אשר על כן, ביהמ"ש קיבל את התביעה וחייב הנתבעות לשלם לתובעת סך של 80,000 ₪ בצירוף שכ"ט עו"ד בשיעור כולל של 24% וכן הוצאות משפט שהוציאה התובעת.

פסק דין

טענות התובעת

1. התובעת, ילידת 1.10.1986, פנתה לטיפול בפצעי אקנה אצל הנתבעת 1. (להלן: "התובעת").

2. הנתבעת 1 הינה רופאה אשר הציגה עצמה כרופאה מומחית לטיפול בעור ופצעי אקנה וכמנהלת תחום טיפולים פוטודינמיים במרכז הרפואי אסף הרופא. (להלן: "הנתבעת").

3. הנתבעת 2 הינה מדינת ישראל, אשר בכל המועדים הרלוונטיים לתביעה הייתה הבעלים ו/או המפעילה ו/או המנהלת של בית החולים אסף הרופא ומעסיקת הנתבעת. (להלן: "בית החולים").

4. הנתבעת 3 משמשת כמנהלת הקרן הפנימית לביטוחי ממשלה.

5. בחודש ספטמבר 2008 או בסמוך לכך ראתה התובעת פרסום של מרפאה של בית החולים, אודות טיפול מיוחד, המביא להפסקת הופעתם של פצעי אקנה. התובעת אשר סבלה מפצעי אקנה בפניה וכן בגב ובחזה, פנתה לבית החולים וקבעה פגישה עם הנתבעת.

6. לטענת התובעת, הנתבעת הסבירה לתובעת כי הטיפול המוצע הנו טיפול פוטודינמי, שאינו טיפול חודרני ומבוצע בעזרת אור בלבד.
7. עוד הסבירה הנתבעת לתובעת, כך לטענתה, כי מדובר בטיפול חסר סיבוכים, תופעות לוואי או סיכונים ולאחריו יתכן ויהיו לה מעט פצעים במשך ימים ספורים וכי כעבור 10 ימים לא יצאו עוד פצעים בכלל.
8. התובעת שעמדה להתחיל בלימודי המשפטים, הייתה בחופשה עד תחילת שנת הלימודים ועל כן קיבלה את הצעת הנתבעת וקבעה מועד לתחילת ביצוע הטיפול.
9. בתאריך 16.9.08 בוצע לתובעת טיפול בגב אשר עבר ללא כל בעיות.
10. בתאריך 7.10.08 עברה התובעת את הטיפול בפניה ובחזה. הטיפול ארך למעלה משלוש שעות והיה כרוך בסבל גדול ולטענת התובעת מצבה לאחר הטיפול היה קשה מנשוא.
11. פניה של התובעת היו נפוחים אדומים וצרובים. במשך יומיים או שלושה בערו פניה של התובעת כאילו נכוו והיא לא יכלה לשהות שלא מול מאוורר. בחלק התחתון של הלסת התפתחה נפיחות קשה.
12. הנתבעת אשר התקשרה לשאול לשלומה של התובעת, קיבלה לטענת התובעת תיאור של המצב ולא הביעה כל דאגה.
13. כעבור ימים ספורים התמלאו פניה של התובעת בנקודות לבנות שנראו כהפרשות של שומן וימים ספורים אחר כך החל העור להתקלף בקילופים עבים.

14. אז החלו להופיע על פניה של התובעת פצעי ענק ומצבה של התובעת הלך והחמיר. עור הפנים התמלא בפצעים קטנים וגדולים ואודם חריף בכל מקום נטול פצע. כך היה מצבה של התובעת, לטענתה, במשך למעלה מחמישה חודשים.

15. התובעת טוענת כי נמנעה מלצאת את ביתה, במרבית התקופה סירבה להיפגש עם חברותיה בביתה.

16. לטענת התובעת, טופס ההסכמה לטיפול הפוטודינמי, עליו הוחתמה, לא כלל התייחסות לסיכון דומה לזה שהתובעת חוותה וההסבר שנתנה הנתבעת לתובעת מיעט ולמעשה איין את ההסברים שבטופס.

17. התובעת המשיכה במעקב אצל הנתבעת, טופלה בתרופות על פי מרשמים שקבלה מן הנתבעת ובמקביל טופלה, באישור הנתבעת, על ידי קוסמטיקאית.

18. בחודש מאי 2009 ניתן היה לראות שיפור במצבה של התובעת אולם על פניה נותרו צלקות עמוקות רבות כמותן לא היו לה כלל בטרם הטיפול הפוטודינמי. אז פנתה התובעת לד"ר יצחק שלקוביץ אשר הציע לבצע טיפול פילינג עמוק בפניה על מנת לטשטש את הצלקות.

19. התובעת ביצעה את טיפולי הפילינג, אשר שיפרו את מצבה בצורה משמעותית, אולם עור פניה לא שב להיות כפי שהיה טרם הטיפול הפוטודינמי, הצלקות שעל פניה לא נעלמו ועור פניה נותר מחוספס.

20. לכתב התביעה צורפה חוות דעת פרופ' דן מלר, אשר מצא כי הטיפול הפוטודינמי שקבלה התובעת גרם להתפרצות קשה של זיהום בעור פניה, דבר אשר גרם

לפצעים קשים רבים, גדולים ואדומים, צריבה קשה, לנפיחות וקילופים קשים של העור משך חמישה חודשים. עוד מצא פרופ' מלר כי לאחר ריפוי הפצעים נותרו לתובעת צלקות עמוקות ומכערות בעור הפנים והתובעת נזקקה לטיפול של פילינג כימי עמוק שבוצע בשני שלבים, בהפרש של חודשיים בין האחד לשני והיה עליה להימנע מחשיפה לשמש משך כחצי שנה.

21. עוד קובע פרופ' מלר כי אין כל דמיון בין ההסברים אודות הסיבוכים ומשך קיומם ככתוב בטופס ההסכמה עליו חתמה התובעת, לבין המצב אשר התרחש בפועל לאחר הטיפול. לטעמו של פרופ' מלר התמונה שקיבלה התובעת מההסבר הכתוב ומדבריה של הרופאה הינה אשליה אופטימית אשר לא עמדה במבחן המציאות והסתברה כלא נכונה.

22. פרופ' מלר קבע בחוות דעתו כי בהנחה שדבריה של התובעת נכונים והיא אכן לא יצאה מביתה במשך חמישה חודשים מיום הטיפול, לתובעת נגרמה נכות זמנית בשיעור 100% למשך 5 חודשים ולאחר טיפולי הפילינג שביצע ד"ר שלקוביץ אשר התפרסו למשך חודשיים, הייתה נכותה הזמנית בשיעור 30% למשך שישה חודשים נוספים.

23. התובעת טוענת כי בשל הימנעותה של הנתבעת מלהבהיר לה את הסיכונים הצפויים, נשללה ממנה האפשרות ליתן הסכמה מדעת לטיפול וכי אילו הוסברו לה הסיכונים שהתממשו, כלל לא הייתה מסכימה לעבור את הטיפול והנזק היה נמנע, שכן טרם הטיפול סבלה מבעית אקנה קלה בלבד ופניה לא היו מצולקים בצלקות עמוקות ורבות כלאחר הטיפול.

24. עוד טוענת התובעת כי בית החולים הפר את חובת הגילוי כלפיה בכך שלא מסר לה מידע מלא אודות הטיפול וסיכוניו ואודות הסבל הממושך האפשרי לאחריו ובכך פגע בזכותה לאוטונומיה על גופה.

25. מטופס ההסכמה מדעת עליו הוחתמה התובעת וחתמה הנתבעת בתאריך 16.9.08, עולה כי נוסח ההסבר בדבר הסיכונים והסיבוכים האפשריים מן הטיפול הפוטודינמי היה כדלקמן:

" השיטה הוכחה כיעילה במגוון רחב של אינדיקציות וסימנים הקשורים לגידולי עור, אקנה... תופעות הלוואי שדווחו היו קלות וחלפו מאליהן תוך פרק זמן קצר של עד מספר שבועות."

ובהמשך:

"בשיחה עם המטפלת הובהרו לי בין היתר כי תופעות הלוואי, הסיכונים והסיבוכים הבאים עלולים לקרות כתוצאה מהפעולה: עקצוץ, כאב וגרד שמופיעים לעיתים תוך כדי ההארה, אדמומית ונפיחות לאחר הטיפול שנעלמים עד 3 ימים, היווצרות גלדים כחלק מתהליך ההחלמה התקין שנושרים עצמאית עד חודש (אין לגרדם), כוויות, הפרשה וזיהום חולפים עד שבועיים, שינוי צבע(פיגמנטציה) שבדרך כלל ייעלמו בפחות מ- 6 חודשים ובמקרים נדירים יהיו לתמיד. במקרים נדירים תיווצר צלקת בעקבות בטיפול."

טופס ההסכמה עליו חתמו התובעת והנתבעת בתאריך 7.10.08 הינו בנוסח זהה לטופס לעיל.

טענות הנתבעות

26. לטענת הנתבעות התובעת חתמה על טופס ייעודי ברור ומפורט של הסכמה מדעת, בו פורטו כל הסיבוכים והסיכונים הקיימים וזאת מעבר להסברים אשר ניתנו לתובעת ע"י הנתבעת טרם מתן הטיפול הרפואי.

27. עוד טוענות הנתבעות כי הטיפול הרפואי אשר הוענק לתובעת בבית החולים היה טיפול מיומן ומקצועי בהתאם לפרקטיקה הרפואית אשר הייתה מקובלת בזמנים הרלוונטיים לתביעה.

28. מטעם הנתבעות צורפה חוות דעת פרופ' עמוס לויאב. פרופ' לויאב מציין בחוות דעתו כי התובעת יצאה בסופו של תהליך ללא פצעי בגרות פעילים לאחר טיפול של מספר חודשים שבסופם כותבת הנתבעת, בסוף ינואר 2009, כי קיים פצע

בודד שאחריו לא הופיעו פצעים חדשים. פרופ' אליאב מציין הצלקות שגרמו הפצעים והיו עוד לפני הטיפול זקוקות לטיפול אחר כמו פילינג אותו קיבלה בהצלחה.

29. פרופ' לויאב קובע כי הטיפול שקיבלה התובעת סיים סבל קשה מפצעי בגרות של למעלה מעשר שנים, בחודשיים שלושה, על כך צריך לברך ולא לתבוע.

30. פרופ' לויאב מוסיף וקובע כי אין מקום לקביעת נכות זמנית שכן התובעת סבלה ממילא במשך שנים ארוכות, דרך קבע מפצעי בגרות וכי אין לתובעת כל נכות.

ראיות הצדדים

31. מעדות אמה של התובעת עלה כי התובעת סבלה מגיל 12 מפצעי בגרות וטופלה בטיפולים שונים במהלך השנים.

32. לפגישה עם הנתבעת הגיעה התובעת בליווי אמה. הנתבעת הציגה עצמה כמומחית בתחום עם ניסיון רב לרבות תוצאות טובות של הטיפול וכי אין חשש לסיכונים.

33. לטענת אמה של התובעת, הנתבעת הסבירה ביחס לטיפול כי היא מורחת חומר כלשהו, ממתניים שעתים-שלוש, שוכבים מתחת למנורה ובסופו של דבר הטיפול גורם לריפוי בעיית פצעי האקנה. בתחילת הטיפול מורגשת צריבה, לאחר מכן מתחיל קילוף ולאחר שבוע עד 10 ימים העניין מסתיים. (עמ' 21 שורות 16-7).

34. עוד ציינה אמה של התובעת כי הנתבעת לא הבטיחה ריפוי מלא, אך הובטח שיפור משמעותי. (עמ' 21 שורות 19-18).

35. עוד העידה אמה של התובעת כי הנתבעת ציינה כי מראה העור יהיה ממש לא טוב למשך שבוע. הדברים זכורים לה היטב שכן התובעת תכננה את תזמון הטיפול כך שיתקיים בין מועד סיום עבודתה כדיילת קרקע ותחילת הלימודים על מנת להגיע ללימודים עם פנים חלקות. (עמ' 21 שורות 28-32).

36. אמה של התובעת מתארת בעדותה כי בסמוך לאחר הטיפול "בערו" פניה של התובעת והיא נזקקה לקירור באמצעות מאוררים, פניה נראו אדומות כמו לאחר כוויה, נפוחות ולאחר מס' ימים החלו לצאת פצעונים עם מוגלה. לאחר מס' ימים החל גם קילוף אך במקביל התחילו לצאת פצעים ענקיים, מעין גושים. אמה של התובעת ציינה כי אין כל דמיון בין מראה הפצעים שהופיעו לאחר הטיפול בכמות ובגודל לעומת פצעים שהיו לה מגיל ההתבגרות. (עמ' 22 שורה 25-עמ' 23 שורה 14).

37. התובעת ואמה שוחחו עם הנתבעת טלפונית, אשר לא הצביעה על קיומה של בעיה וכל עוד הדברים התרחשו בפרק הזמן של 10 ימים עליו מסרה הנתבעת הסבר, המשיכו התובעת ואמה לשמור על אופטימיות. (עמ' 23 שורות 19-15)

38. אמה של התובעת צלמה מס' תמונות אשר צורפו לתיק המוצגים מטעם התובעת. התמונות צולמו בפרקי זמן שונים – חודש לאחר הטיפול ו – 3 חודשים לאחריו. אמה של התובעת מתארת בעדותה כי התובעת לא יצאה מביתה במהלך מס' חודשים פרט לטיפולי מעקב בבית חולים אסף הרופא ובמרפאתה הפרטית של הנתבעת. אפילו את חברותיה סירבה לפגוש. (עמ' 23 שורות 21-29).

39. לטענת אמה של התובעת, התובעת ביטלה את הרשמתה ללימודים בשל מצבה. (עמ' 24 שורות 23-26).

40. לאחר מכן החלה התובעת במהלך חודש פברואר 2009 בלימודים בקורס למבחן פסיכומטרי ולאחר מכן החלה בלימודי עבודה סוציאלית. (עמ' 25 שורה 32 – עמ' 26 שורה 4).

41. התובעת מפרטת בעדותה הטיפולים שעברה מגיל 11-12 בפצעי האקנה.

42. לעניין ההסבר שמסרה הנתבעת ותופעות הלוואי, חזרה התובעת על המתואר בעדותה של אמה וכן תיארה את התהליך אשר עבר עליה לאחר הטיפול.

43. התובעת מציינת בעדותה כי הפצעים הגדולים שהופיעו לא חלפו ומצבה הביא לכך שלא יצאה מן הבית. גם תרופה אנטיביוטית שרשמה לה הנתבעת לא עזרה. אז הציעה הנתבעת כי תגיע למרפאה הפרטית על מנת לקבל טיפול אשר יזרז ריפוי הפצעים. במרפאה הפרטית בקרה התובעת לטענתה כ- 10-15 פעמים.

44. התובעת מציינת כי בתקופה הרלוונטית לא יצאה מביתה ולא נפגשה עם משפחתה וחברותיה.

45. בסוף חודש ינואר החלה התובעת לבצע טיפולים אצל קוסמטיקאית. הטיפולים סייעו לטענתה בריפוי הפצעים ואין ברשותה קבלות בגין עלות הטיפול.

46. התובעת מציינת בעדותה כי החליטה לשפר את ציון מבחן הפסיכומטרי שלה מאחר והבינה כי החמיצה את שנת הלימודים במכללה והחליטה לנסות להתקבל ללימודים באוניברסיטה. (עמ' 31 שורות 20-26).

47. כאשר נשאלה מדוע לא הלכה ללמוד משפטים העידה כי :

" התקופה הזו חידדה לי הרבה דברים בעצמי. מי אני ומה הדברים שחשובים לי בחיים. התחברתי יותר לצד הרגיש שלי, זה שרוצה את האנשים סביבו, שרוצה להיות בקשר עם אנשים ולעזור לאנשים... היה לי חשוב לפנות דווקא לעבודה סוציאלית שהיא יותר טיפולית. התחלתי ללמוד בשנה לאחר מכן באוקטובר 2009. למדתי באוניברסיטת תל אביב בזכות הפסיכומטרי השני. " (עמ' 32 שורות 18-22).

48. התובעת הינה עובדת סוציאלית כיום, עד לאחרונה עבדה כקצינת מבחן ובהמשך כעובדת סוציאלית בתחום ההתמכרויות. (עמ' 32 שורות 24-25).

49. התובעת ציינה בחקירתה הנגדית כי לא הייתה מבצעת את הטיפול אם הייתה מקבלת הסבר בדבר הצפוי לה. (עמ' 37 שורות 18-31).

50. הנתבעת העידה כי הינה אחראית על הטיפולים הפוטודינמיים בבית החולים.

51. הנתבעת ציינה בעדותה כי כאשר התובעת הגיעה לפגישה עמה, היא סבלה מאקנה קשה עם צלקות רבות. הנתבעת העידה כי הסבירה לתובעת כי הטיפול כואב בזמן ההארה וכרוך בתופעות לוואי לא סימפטיות של גלדים, נפיחות ואודם שיימשכו כמה שבועות עד חודש וכי צלקות הן דבר נדיר. כ"כ הוזכרה אפשרות של כתמים במשך כמה חודשים. (עמ' 40 שורות 29-32).

52. כאשר הופנתה הנתבעת לתמונות התובעת, ת/1, העידה כי לא ראתה את התובעת כפי שנראית בת/1 אך המדובר לטענת הנתבעת באקנה ולא בתופעות הלוואי של הטיפול. (עמ' 42 שורות 21-23). עם זאת ציינה כי הטיפול אינו מחמיר את מחלת האקנה. (עמ' 42 שורות 27-28).

53. בחקירתה הנגדית אישרה הנתבעת כי אין לה תואר מומחה ברפואה בתחום כלשהו (עמ' 44 שורות 8-21).

54. עוד העידה הנתבעת כי היא מסבירה לכל מטופל שאת תוצאות הטיפול רואים לאחר 3-4 חודשים, אך הדבר לא כתוב בכתב ההסכמה, שם רשום שלא מובטח לרפא את המחלה.

(עמ' 47 שורות 22-23)

55. כאשר הוצג בפני הנתבעת פרסום של בית החולים, ת/2, אשר פורסם כשנה לאחר המקרה נשוא התביעה ציינה כי אינה אחראית על הפרסום שבו גם לא כתוב כי את התוצאות רואים לאחר 4 חודשים. (עמ' 48 שורות 1-7).

56. כאשר נשאלה הנתבעת האם הינה מפרסמת באינטרנט השיבה כי לאסף הרופא אתר אינטרנט וכאשר נשאלה האם הינה עושה דבר מה חוץ מהאתר של אסף הרופא השיבה כי הפרסום אינו השטח שלה והיא עוסקת בטיפולים. כאשר הוצג בפני הנתבעת ת/3, פרסום מרשת האינטרנט מחודש דצמבר 2009 " טיפול פטודינמי באקנה" אשר נכתב על ידה, שאלה בתחילה "מאיפה הפרסום הזה?" ולאחר מכן אישרה כי היא זו אשר כתבה אותו. כאשר נשאלה מדוע בת/3 לא כתוב שלוקח 3-4 חודשים עד שהטיפול עוזר ציינה כי אינה מבינה את הכתוב שם ולאחר מכן הסבירה כי "באינטרנט זה כתוב מאד מצומצם ובקיצור, עם כל מטופל אני יושבת בין חצי שעה לשעה" (עמ' 48 שורה 25- עמ' 49 שורה 18).

57. מדף המעקב אשר ניהלה הנתבעת בעניינה של התובעת עולה כי בבדיקתה בתאריך 2.9.08, בפגישתה עם הנתבעת נמצאו אצל התובעת אקנה ברטון 5 עם צלקות, פנים, גב, וחזה.

דיון

הסכמה מדעת

58. השאלה הראשונה אותה יש לבחון במקרה הנדון הינה האם טופס "ההסכמה מדעת" עליו הוחתמה התובעת אכן משקף את המלוא תופעות הלוואי האפשריות והסיכונים הצפויים כתוצאה מהטיפול הפוטודינמי.

59. בנוסף יש לבחון האם בהסברים שנתנה הנתבעת לתובעת יש משום הסבר נכון ומתאים להיקף תופעות הלוואי האפשריות, עוצמתן והסיכונים האפשריים?

60. בע"א [1303/09](#) קדוש נ. בית החולים ביקור חולים [פורסם בנבו] (5.3.2012) נקבע:

"חובת הגילוי מהווה אחד הרכיבים של חובת הזהירות. לחובת הזהירות של הרופא כלפי המטופל יש אפוא שני פנים" האחד – מתן טיפול על פי הסטנדרט הרפואי הסביר והשני – לגלות למטופל את המידע שבאופן סביר דרוש לו לגיבוש החלטה מושכלת ("הסכמה מדעת") לגבי הטיפול המוצע... שני פנים אלה נדונים במסגרת עוולת הרשלנות ולכן נדרש התובע להוכיח קיומו של נזק ושל קשר סיבתי, מקום בו נטען להתרשלנות בטיפול או להפרה של חובת הגילוי". (עמ' 15)

"הפסיקה הרחיבה את חובת הגילוי לגבי ניתוחים אלקטיביים באשר ניתוחים אלו אינם מחוייבי המציאות... את נטל הגילוי המוגבר לגבי טיפולים אלטרנטיביים ניתן להסביר בכך שטיפולים אלה מטיבם ומטבעם אינם חיוניים או דחופים כך שמטופל יכול לוותר עליהם או לדחותם ולכן מתחם שיקול הדעת שלו רחב יותר מלכתחילה ויש ליידע אותו על כל האפשרויות העומדות בפניו". (עמ' 38)

המבחן לקביעת חובת הגילוי והיקפה הינה מבחן "החולה הסביר", בנסיבות המקרה. אין לראות את מבחן "החולה הסביר" כמנותק מן החולה הספציפי. (ענין קדוש לעיל)

61. במסגרת עוולת הרשלנות לא סגי לבחון את הפרת חובת הגילוי כשלעצמה, אלא יש צורך בבחינת הקשר הסיבתי של "סיבתיות ההחלטה". בית המשפט צריך להעריך כיצד היה נוהג חולה פלוני אילו העמידוהו הרופאים מראש על הסיכון והסיכוי הטמונים בטיפול רפואי מסויים (ענין קדוש לעיל וכן ע"א [1997/10](#) צורף נ. ד"ר דניאל רוזנבאום [פורסם בנבו] (13.2.12)).

62. מעיון בטופס ההסכמה והסברי הנתבעת אשר ניתנו לתובעת בפגישתם, כפי שתיארה בעדותה ובתצהיר תשובותיה לשאלון, עולה כי אין כל התאמה בין תופעות הלוואי האפשריות והסיכונים בגינם קיבלה התובעת הסבר והמפורטים בטופס ההסכמה, לבין התהליך הסוער שעברה וחוותה התובעת לאחר הטיפול.

63. טופס ההסכמה מפרט תופעות מינוריות העשויות להימשך פרק זמן קצר למדי ולא מוזכרת האפשרות כי התהליך ימשך פרק זמן של 3-4 חודשים, עד לריפוי, כפי שעלה מעדותה של הנתבעת.

64. עוד לא הוזכרה אפשרות של התפרצות סוערת וקשה של אקנה כפי שסבלה התובעת, לטענת הנתבעת.

65. גם מאמרה של הנתבעת, ת/3 באינטרנט, מצניע ביותר תופעות לוואי אפשריות וזאת למרות שהמאמר פורסם לאחר שהנתבעת טיפלה בתופעות הקשות אשר חוותה התובעת.

66. הדבר אף חמור שבעתיים לנוכח תוכן הפרסום שפורסם ע"י בית החולים למעלה משנה לאחר המקרה נשוא התביעה, מבלי להזכיר אפשרות לתופעות כה קשות.

67. התובעת העידה כי לו הייתה מקבלת הסבר אודות הצפוי לה, לא הייתה מבצעת את הטיפול.

68. הנתבעת ובית החולים לא מסרו לתובעת מלוא המידע הנדרש אודות תופעות הלוואי האפשריות והסיכונים העולים מן הטיפול, על מנת שתקבל החלטה מושכלת באם לבצע את הטיפול ומועד הטיפול המתאים בנסיבות.

69. אין חולק כי לא נמסר לתובעת המידע לפיו קיים חשש להתפרצות סוערת של האקנה אשר עולה לאין שיעור על האקנה ממנו סבלה עובר לטיפול וזאת כעולה מן התמונות אשר צולמו ע"י הנתבעת עובר לטיפול, למול העולה מתמונות ת/1, אשר צולמו בסוף חודש דצמבר 2008.

70. קשה לקבל עדות הנתבעת אשר בדקה את התובעת בתכיפות רבה לרבות במועד הסמוך לצילום ת/1, לפיה לא ראתה את התובעת כפי שעולה מת/1.

71. עוד לא גולה ולא הוסבר לתובעת כי הנתבעת אינה רופאה מומחית וגם נתון זה הינו בעל משמעות רבה.

72. לנוכח הסבל הרב אשר עבר על התובעת במשך ארבעה חודשים, עד שהחלה לצאת מביתה, בחודש פברואר, יש לקבוע כי חולה סביר לא היה מבצע את הטיפול לו הוסבר לו הסבר מלא ומפורט אודות תופעות הלוואי הצפויות, עוצמתן ובעיקר משכן.

73. גם במשקפיים הבוחנות את הדברים לנוכח תוכניותיה של התובעת הרי שגם בחינת ההחלטה שהייתה מקבלת החולה הספציפי לו הייתה יודעת כי צפוי לה תהליך החלמה סוער וקשה למשך 3-4 חודשים, לא היתה מבצעת את הטיפול.

74. התובעת ואמה העידו כי התובעת תכננה את תזמון הטיפול כך שתופעות הלוואי הצפויות לה בשל הטיפול, בגינן קיבלה הסבר, יחלפו עד מועד תחילת הלימודים.

75. ניתן להבין כי התובעת ביקשה להגיע לתחילת לימודיה במכללה כאשר תופעות הלוואי חלפו תוך תקוה כי הטיפול יסייע לה להפחית או לרפא את מחלת האקנה ממנה סבלה.

76. ההסבר אשר ניתן לתובעת היה על דרך הצמצום ו/או מיזעור תופעות הלוואי האפשריות ומשכן ולא שיקף נכונה את התופעות הצפויות לרבות התפרצות קשה ביותר של מחלת האקנה בדרגת חומרה הגבוהה לאין שיעור ממצבה עובר לטיפול, כפי שהוא משתקף מן התמונות אשר צולמו ע"י הנתבעת עובר לתחילת הטיפול.

77. יש לתמוה כי הנתבעת לא צילמה את התובעת במהלך ביקוריה הרבים אצלה לאחר הטיפול כחלק מתהליך המעקב והרישום הרפואי הנדרש בטיפול מעין זה.

78. הנתבעת אף לא גילתה לתובעת כי אינה רופאה מומחית בתחום בו מבוצע הטיפול. גם ענין זה פוגע בזכותה של התובעת לקבלת גילוי ויש בו משום הפרת חובתם של הנתבעת ובית החולים לביצוע חובת הגילוי המוטלת עליהם.

79. אשר על כן הנני קובעת כי הנתבעת ובית החולים הפרו את חובת הזהירות המוטלת עליהם בגילוי מידע לתובעת אשר באופן סביר היה דרוש לה לגיבוש החלטה מושכלת באם לבצע את הטיפול הפוטודינמי.

80. כעת אבחן האם קיים קשר הסיבתי בין הפרת חובת הגילוי בגין עובדות שהיו משפיעות על החלטתה של התובעת וגורמת לה להימנע מן הטיפול לבין הנזק הנטען.

81. ממסכת הראיות אשר הובאה בפני יש לקבוע כי הוכח קיומו של קשר סיבתי בין הפרת חובת הגילוי מצד הנתבעות לבין הנזק אשר נגרם לתובעת.

82. כפי שצויין לעיל התובעת בחרה את תזמון הטיפול כך שתחלים מתוצאותיו עד מועד תחילת שנת הלימודים.

83. כתוצאה ממצב פניה לא יצאה התובעת את ביתה, אלא לבדיקות רפואיות ונמנעה מכל מפגש חברתי ואף משפחתי בשל מצב פניה.

84. ניתן להבין כי התובעת לא הייתה יכולה להתייצב לתחילת לימודיה במכללה במצב בו היו פניה כפי שמשקף מת/1.

85. אילו הייתה מקבלת התובעת הסבר מלא ונכון אודות משך התהליך, עוצמתו וחומרתו לא הייתה מתחילה בטיפול במועד כפי שבוצע.

86. הדבר הביא לכך שהתובעת נאלצה לבטל את רישומה לשנת הלימודים.

87. בנוסף יש לקבוע כי אילו ידעה התובעת כי מצב פניה עשוי להראות כה חמור כפי שעולה מת/1 לא הייתה מסתכנת בביצוע הטיפול תוך חשיפתה להחמרה כה קשה במצב פניה.

88. אין כל רלוונטיות לטעמי בתוצאה הסופית והאם אכן נרפאה התובעת ממחלה האקנה בשל הטיפול הפוטודינמי.

89. הפרת חובת הגילוי הביאה לכך שהתובעת לא יכולה היתה לקבלת החלטה מושכלת אודות הצפוי לה בשל הטיפול ועל כן הנני קובעת כי קיים קשר סיבתי בין הפרת חובת הגילוי לנזק אשר נגרם לתובעת.

הנזק

90. נזק לא ממוני: התובעת עברה סבל קשה ביותר הן פיסי והן בשל החשש הקשה ממראה פניה. הנני סבורה כי בנסיבות העניין יש לפסוק לתובעת פיצוי בראש נזק זה בסך 50,000 ₪.

91. הפסד בתקופת אי הכושר - התובעת העידה כאמור כי לא יצאה מביתה עד לחודש פברואר 2009 שאז החלה בלימודים למבחן הפסיכומטרי. אמנם לא הוגשו מטעם התובעת תעודות מחלה אך גם פרופ' מלר מציין כי אם תוכח גרסתה של התובעת הרי שיש להכיר בכך כי בתקופה בה שהתה בביתה נכותה הזמנית היתה בשיעור 100%.

92. עדותה של התובעת נתמכה בעדותה של אימה ומצאתי ליתן אמון בעדותן. לא ניכרה מעדותן כל האדרה במצבה של התובעת והדברים מתחזקים לנוכח העולה מת/1.

93. עם זאת בכל הנוגע לפסיקת הפסד לעבר המהווה נזק מיוחד, אמנם ב"כ התובעת בסיכומיה השאירה את אמדנו לשיקול דעת בית המשפט, אך אין די בכך כאשר עסקינן בנזק מיוחד.

94. התובעת עמדה להתחיל בלימודי משפטים. בשל מצבה ביטלה את הרשמתה ובסופו של יום החליטה לשפר את ציון המבחן הפסיכומטרי שלה ובחרה בלימודים בתחום אחר.

95. לנוכח התנהלותה של התובעת, ספק אם התובעת אכן הייתה מגובשת בדעתה ללמוד לימודי משפטים ועצם העובדה כי בחרה במסלול לימודים שונה מצביעה על כך שאכן לא כך היו פני הדברים.

96. על כן, נראה כי גם אם הייתה התובעת מתחילה בלימודיה כמתוכנן, ספק אם הייתה ממשיכה בהם, כך שהפסד שנת הלימודים היה מתרחש ממילא. גם לא נטען ולא הוכח ע"י התובעת כי התכוונה לעבוד במקביל ללימודיה וכי הייתה יכולה ללמוד קורסים בשנת הלימודים ראשונה שהיו יכולים לשמש אותה בלימודי עבודה סוציאלית.

97. על כן אין מקום לפסיקת פיצוי בגין הפסדי שכר או הפסדי עבר כלשהם.

98. **טיפול הפילינג** – בשל הצלקות אשר נותרו בפניה של התובעת, עברה התובעת טיפולי פילינג. במסגרת טופס ההסכמה וההסבר שקיבלה התובעת מן הנתבעת הוזכרה האפשרות של היווצרות צלקות, גם אם כתופעה נדירה. בנסיבות אלו חובת הגילוי בכל הקשור לצלקות לא הופרה ועל כן אין מקום להשבת עלות טיפולי הפילינג.

הוצאות בגין קוסמטיקאית, נסיעות ותכשירים – עסקינן בנזק מיוחד אשר לא הוכח. לא צורפו כל אסמכתאות, בוודאי לגבי הטיפולים אצל הקוסמטיקאית והקשר ביניהם לבין הטיפול שבצעה הנתבעת. אשר על כן אין מקום לפסיקת פיצוי בראש נזק זה.

הוצאות לאם כמיטיבה – מעדות אימה של התובעת לא עלה כי נדרשה לסייעוד ועזרה באופן אשר הביא להעדרותה מעבודה ועל כן מאחר ועסקינן בנזק מיוחד ואף שיעור העזרה לא חרג מגדר עזרת בני משפחה סבירה אין מקום לפיצוי בראש נזק זה.

100. פגיעה באוטונומיה

פגיעה באוטונומיה כמקימת עילת תביעה עצמאית וראש נזק נפרד הוכרה לראשונה בע"א 2781/93 דעקה נ. ביה"ח כרמל פ"ד נג (4) 526.

בע"א 8126/07 צבי נ. בית החולים ביקור חולים [פורסם בנבו (3.1.2010)] הדגיש כב' המשנה לנשיא (כתוארו אז) השופט ריבלין, כי הלכת דעקה חלה במקרים בהם הפגיעה הייתה ב"גרעין הקשה" של הזכות.

בע"א 9936/07 בן דוד נ. ד"ר ענתבי [פורסם בנבו (22.2.2011)] ציין כב' השופט נ' הנדל כי בגדרו של ה"גרעין הקשה" עשויים להימנות גם מקרים בהם הפגיעה באוטונומיה של המטופל הובילה לכך שלא בוצעה בו פרוצדורה מסויימת או לכך שלא ניתנה לו האפשרות לבחור אם לבצעה בעוד שזכותו של המטופל לבחור אם לקבל טיפול אם לאו והוא אמור להחליט על כך בזמן אמת. הפיצוי בגין ראש נזק זה ניתן בהתאם לאומדן חומרת הפגיעה באוטונומיה כאשר בשנים שחלפו מאז ההכרה בראש נזק זה בעניין דעקה, ניכרת מגמה ברורה לפסוק סכום פיצויים משמעותי בהתאם לנסיבות המקרה.

הפרת חובת הגילוי ומסירת מלוא המידע לתובעת בדבר הסיכונים ותופעות הלוואי הצפויות לה בשל הטיפול, הביאה לפגיעה באוטונומיה של התובעת ובזכותה הבסיסית לבחור בדרך הנכונה בעיניה לנהל את ענייניה הרפואיים (ראו ע"א (נצ') 35679-12-13 פרץ נ. מדינת ישראל [פורסם בנבו (1.9.14)]).

אשר על כן הנני מעמידה את הפיצוי לתובעת בראש נזק זה ע"ס 30,000 ₪.

אשר על כן הנני מקבלת את התביעה ומחייבת הנתבעות לשלם לתובעת סך של 80,000 ₪ בצירוף שכ"ט ע"ד בשיעור כולל של 24% וכן הוצאות משפט שהוציאה התובעת.

ניתן היום, כ' תשרי תשע"ה, 14 אוקטובר 2014, בהעדר הצדדים.